

Arnold Böddeker Georg Bornentin

Centuria Conclusionum Iuridicarum De Iniuriis Et Famosis Libellis

Rostochi[i]: Typis Haeredum Richelianorum, 1618

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730634469>

Druck Freier  Zugang



Verf.: G. Bornemann
A. Boddiker. 1a
R.U. jur. 1618.

74

CENTURIA
CONCLUSIONUM JURIDICARUM
DE
INIURIIS
ET
FAMOSIS LIBELLIS
QUAM
DEO AVSPICE

*In Alma & praeclustri Academia Rostochiana amplissimi
Ictorum Collegij. indultu*

SUB
PRÆSIDIO.

CLARISSIMI ET CONSULTISSIMI VIRI

ARNOLDI BOODÆI I.U.D.

Eventilandam.

Exhibet & proponit. Ad 3. diem Calend. Maij.

GEORGIVS BORNENTINVS

Belgardia - Pomeranus

Imperator Leo in Novell. const. proœmio.

*Leges sunt tanquam custodes quidam vite nostræ & medici, dum
mala, partim ne oriantur ac in vitam communem promanent, impediunt;
partim verò, quæ mala occulta sunt, insinuant, erg. irrepsert, re-
rum noxam corrigunt, ac velut radicitus vitiositatem evellunt, eamq;
non sinunt corroborari.*

ROSTOCHI

Typis Hæredum Richeliorum excusa.

Anno Epochæ Christianæ

M D C. XIX



CENTURIA
CONCLUSIONUM JURIDICARUM
DE
INIURIIS
ET
FAMOSIS LIBELLIS
QUAM
DEO AVSPICE

In Alma & prelustri Academia Rostochiana amplissimi
Istorum Collegij indultu

PUB-
PRÆSIDIO.

CLARISSIMI ET CONSULTISSIMI VIRI

ARNOLDI BOODÆ I.U.D.

Eventilandam

Exhibet & proponit. Ad 3. diem Calend. Maij.

GEORGIVS BORNENTINVS

Belgardia - Pomeranus

Imperator Leo in Novell. const. procemio.

*Leges sunt tanquam custodes quidam vite nostre & medici, dum
mala, partim ne oriantur ac in vitam communem promanent, impediunt;
partim verò, quæ mala occulta sunt, insinuant terq; irrepserunt, rem-
rum noxam corrigunt, ac velut radicitus vitiositatem evellunt, eamq;
non sinunt corroborari.*

ROSTOCHI

Typis Hæredum Richeliorum excusa.

Anno Epochæ Christianæ

∞ D. C. XIIIX



VIRORUM

Nobilissimo, Excellentissimo & Experientissimo

DN. JOHANNI HEINRICO à Flemingens?
Equiti & Marschallo Pomeraniæ generoso, Cathedræ
Caminensis Decano spectabili, Hereditario in Mar
tentin/ Bens & Schwissen.

DN. IURG. VALENTINO WYNTHE-
RO J. U. D. Comiti Palatino, Illm. Pomer. Prin-
cipis Consiliario, & Capitulari inclutissimo.

DN. IOHANNI KLUGIO Philosoph & Med.
Doctore præsigni, & Archiatro fidelissimo.

NEC NON

AMPLISSIMIS PRUDENTISSIMISQUE,

DNN. COSS. Senatoribus & Reip. Belgardiensis
Senioribus Lectissimis.

a. Agell. l. 1.
not. Attic. c. 9.

b. Alcinius Ictus
in Epigram.

c. Plutarchus.
d. Gell. l. 5. c. 9.

Est abhinc septennium exactum, quo patrios lares relinquenti aliena
loca Musis sacra adire mihi prolubu fuit. Ab eo tempore mihi majus
quàm illud Pythagoræum silentium fuit (teste Agell. a.) ex quo Scadicum
indixi, nec quid vel disputatorij vel oratorij exercitij proprio Marte con-
fecti, partim ex ingenij tenuitate, partim ex commoditate inopia, divul-
gavi. At præsens dies, cum quid aliud efflagitavit monuitq, ut ex Harpocrate
oculos mentemq, in PHARISAM b. verterem, digitoq, labijs impressos di-
moverem, capi pro meo modulo, non ex promiscuis glossis, sed subdialibus
& puri putis juris civilis fontibus, tractare præsentem materiam, ut pote
moroso silentio indignam, imo satù necessariam, quæ cujus etiã durissimè
Catonis c. silentiũ rumperet, & antea non loquentem Agell. d. quen-
dam, oris vinculo ex injuriarum tadio solveret: cum injurijs in foro, imò
in toto orbe nihil vel celebrius, nihil gregalius aut frequentius: à jure verò
& justiciâ, quæ segrex est & obsolecta, quoquo versus sis solitudo. Hanc
v. primitiam opellam meam Viri nobilissimi, prudentissimi,
præstantissimiq; ad OPTIMA QUÆQUE NATI,
visum fuit facere ut vestris nominibus insignirem; vobisq, dedicarem:
efflictim rogans, ut benigno vultu excipiat, eamq, patrocinio vestro di-
gnantes, ab injuriis & calumniis Momis vindicetis.

Hæc iuridicas primitias offero

GEORGIUS BORNENTINVS Auctor & Respondens

CONCLUSIO.

I.

Injuria GENERATIVIM denotat omne, quod non jure fit, quasi nō jura dicta, (a) quod omni jure & justiciā careat: SPECIATIVIM v. accepta dicitur vel damnum culpā datum, ut in L. Aquiliā: vel iniquitas seu injusticia, ut cum per iniquam judicis sententiam quis injuriam accepisse, hoc est, passū esse dicitur: novissimē verō, ut hoc loci, accipitur pro contumeliā a contemnendo sic dictā. a.

2. Nec hoc initio prætereundum, vocem injuriæ (monente Agellio b.) referri inter ea vocabula, quæ utroque versum dicuntur, & de eo qui injuriam facit, seu quoq; cujus operā injuria factum itur: & de eo qui injuriam patitur.

3. Eam injuriam qualiter qualiter sic describo. *Injuria est privatum delictum. c. quod quis animo fraudulento vel dolo adfectu. d. ad alterius directe vel per consequentias, infamiam vel invidiam pertinentem. e. vel contra bonos mores f. re vel verbis committit. g.*

4. Illud peraq; relatum est eos qui injuriam pati possunt & facere posse. Quam regulam restringit Ictus Ulp. in L. Illud. 3. §. 1. ff. b. t. dicem: Sane sunt quidam qui facere non possunt: Ut puta furiosus & impubes, qui doli capax non est. namq; hi injuriam pati solent non facere. Hujus sui dicti addit hanc rationem: Cum enim (inquit) injuria ex affectu facientis consistat, consequens erit dicere, hos siue pulsant siue conviciū dicant, injuriam fecisse non videri. Ex quibus verbis concinna hæc sub contraria duarum propositionum particularium, unius affirmativæ, alterius negativæ oppositio colligitur. :

Quidam

a. l. 1. in pr. ff. de injur. & in pr. Inst. ibid.

b. l. 1. NoA. Artic. c. 12,

c. l. injuriarum
7. C. de injur.
d. l. illud. 3. in
verb. cum anim
ff. b. t.
e. l. 1. § 3. ff. b. t.
f. t. l. 15. ff. hic
g. l. 1. §. 1. ff.
hic.

7. E contrario verò concludit ICtus Ulp. in d. l. 3. §. 3. *Qui scit se injuriam facere, etiam si non sciat cui injuriam faciat, nihil ominis tamen eum teneri injuriarum.* Quod sane prælustri quodam exemplo declarat ICtus Paulus in L. cum qui 18. §. 3. ff. h. t. Si injuria mihi fiat ab eo cui sim ignotus, aut si quis putet me Lucium Titium esse, cum sim Gaius Seius: prævalet quod PRINCIPALE est, injuriam eum mihi facere velle. nam certus ego sum, licet ille putet me alium esse, quam sum & ideo injuriarum habeo.

8. Pari ratione iniuriarum tenetur, si quis alteri vitia animo iniuriandi obiciat, etiam si sint verissima: ut si quis alterum Contumeliosè dicat mendicum, spurium, cæcum, claudum, pediculosum, judæum: cum satis sit in humanum alienos natos aut imbecillitates probrosè detegere, quas satis est prævelare, quàm revelare operirequàm aperire; tū quod talismodi aculeata dicteria famam nostram fodient ac saucient, & autoritatem apud alios honoratioris minuant: nisi animo jocandi quid fuerit prolatum: cum qualibet causa etiam facta & iniqua exuset à dolo.

9. Quod procedit etiam in aliis gravioribus criminibus; quæ si quis alteri probrose animo injuriandi obiecit, etiam si hoc scire Republicæ maxime expediat p. *L. cum qui. 18. ff. h. t.* nihilominus tenetur injuriarum cum pravus animus revelantis remfaciat iniquam & suspectam. *k.* ut hinc recte dixerit Cicero in *Paradoxis*: Peccata non rerum eventu sed vitij hominum metienda esse. Et hanc sententiã defensat Mynfingerus. *l.* & hunc secutus Valent. Forsterus. *m.*

10. Cum verò animi hominum recessus ferme sint
impervestigabiles & res adeo non sic cognitæ facitis.

[illegible]

n. vol. 2. disp. 30.
th. 5. l. B. &
ATUM. disp. 17.
th. 5.

o. l. 2. obs. 105.
p. d. vol. 2. disp.
30. th. 6.

q l. 1. §. item 3.
ff. de injur.

7. l. 1. §. 2.
ff. hic.

f l. Lex. Cornel.
5. §. 1. ff. hic.

1. l. item 15. §.
si quis. §. 3. ff. h. t.
u. l. item. 15. §.
3. ff. hic.

Quid injuria facienda causa dictum vel factum esse,
hinc quaerunt Dd. cuinam onus probandi id ipsum
incumbat? Et quidem recte Hieron. Treutlerus. n.
examussim hic distinguit: an illacum de sui natura
sit probrosum: an vero nec de sui natura nec moribus
contumeliosum: & priori casu reo nisi conjuncta per-
sona sit: posteriori vero casu, actori dicit onus probandi
incumbere. *Th. 180.*

11. Circa hæc vero satis illa pertorta & dubia
quaestio moveri potest: an eo casu quo reo incumbit
onus probandi, possit ei deferri juramentum purgati-
onis? Et posse statuit in quibusdam casibus Andreas
Gaillius. o. quem sequitur Treutlerus. p.

12. Descendamus jam ad eos QUIBUS inferatur
injuria & quot modis. Et quidem hoc fit vel DIRE-
CTE vel OBLIQUE. q.

13. DIRECTE cum quis per semetipsum ut puta
paterfamilias vel materfamilias injuriam patiat.

14. OBLIQUE seu per consequentias: cum ali-
cui per alias personas affectui vel potestati suæ subic-
tas iniuria inferatur:

15. Comittitur autem iniuria vel RE vel VERBIS. p.

16. RE quotiens manus in corpus vel VERBE-
RATIONE quæ cum dolore: vel PULSATIONE quæ
sine dolore fit. / inferuntur: vel si quis pulsatus quidem
non est, verum manus adversus eum levata, & saepe
terriscus, quasi vapulaturus, non tamen percussus.

17. VERBIS quotiens manus non inferuntur
convitium fit.

18. CONVITIUM autem dicitur vel à concita-
tione vel à conventu hoc est collatione vocum, cum
enim in unum complures voces conferuntur, conviciū
appellatur quasi convocium. u.

19. Illud

19. Illud *convitium* concisè & strictim sic describo.
Convitium est maledictum, quod quis (sive unus sive plures)
in certam personam (vel presentem vpl absentem) incatu
dixit cum vociferatione, quæ bonis moribus improbatur, &
ad infamiam vel invidiam alicujus spectat. x.

20. Species hujus verbalis injuriæ est SCRIPTA:
quæ est, quâ alterius hominis fama, libelli, hystoriæ,
carminû, *ἱερογλυφικῶν* (h. e. inscriptionum) scriptio
compositione, & cum nomine (sive suo sive alterius)
vel sine nomine, editione laceratur. y.

21. Species injuriæ scriptæ est FAMOSUS
LIBELLUS (qui alias Pasquillus dicitur à Pasquino
quodam Momo futore in Pontificem Romanû liberè
invehente) & perfabrè describitur a Cl. *Dn. Linde-*
manno z. hunc in modum: *Famosus Libellus* est quo alicui
reçto nomine crimen aliquod pœnam capitalem, vel corporis
afflictivam mœrens, impingitur.

22. Omnis autem INJURIA aut in corpus infer-
tur, aut ad dignitatem, aut ad infamiam pertinet. a.

23. In CORPUS cum quis pugno pulsatus aut
fustibus casus, vel etiam verberatus erit.

24. AD DIGNITATEM cum comes matronæ
abducitur.

25. AD INFAMIAM cum pudicitia adtemptatur

26. ADTEMPTARI verò pudicitiam dicitur,
cum id agitur, ut ex pudico impudicus fiat. b. quod fit
vel APPELLANDO vel ASSECTANDO. c.

27. APPEELANDO cum quis blandâ oratione
vel sermone adtemptat. Hoc enim non est conviti-
um facere, sed adversus bonos mores adtemptare. Qui
v. turpibus verbis utitur, non temptat pudicitiam sed
injuriarum tenetur;

x. per d. l. 15. §.

5. c. 7. 11. 12.

f. hic.

1. l. Lex. 5. §.

pen. ff. hic.

2. in dist. 8. tit.

4. de injurijs.

ib. 6.

a l. 1. §. omnem

§. 2. ff. b. 1.

b. l. 10. ff. hic.

c. l. item. 15.

§. 20. c. segg.

ff. hic.

A 4

28. AS-

d. §. meminisse
23. l. item. 15.
ff. hic.
e. in loc. Top. d.
comm. accid. n.
8.

28. ASSECTANDO cum quis tacitus frequenter
sequitur: assidua enim frequentia quasi praeber non-
nullam infamiam; quod verum est, si id fiat contra
bonos mores vel consuetudinem alicuius loci: quod secus
est si quis colludendi, si quis officij honeste faciendi
gratia id faciat. d. quod colligi potest ex circumstan-
tiis temporis, loci & qualitatibus personarum: quarum
respectu fit vel mali vel boni praesumptio ut hoc no-
tat Everhardus à Middelburg. e. & festivo quodam a-
croamate declarat, dicens: Quando scholaris loquitur
cum muliere, non praesumitur ei dicere pater noster: ac si sa-
cerdos vel vir religiosus amplectitur mulierem, praesumitur
causa benedicendi hoc facere non causa libidinis.

f. §. iniuria. 1.
Inst. hic.
g. l. item. 15.
§. si quis. 33.
ff. h. i.

29. Sunt & adhuc complurculi alij modi, quibus
iniuria cuiuspiam infertur: siue cuius bona quasi debitoris,
qui nihil deberet, possessa fuerint ab eo, qui intelli-
gebat nihil eum sibi debere §. imo quod magis est, si
quis non debitorem quasi debitorem appellaverit: iniu-
riae faciendae causa, iniuriarum tenetur. g.

b. l. 20. ff. ibid.
i. l. item apud,
25. §. 29. ff.
hic.

30. His adde: si iniuriae faciendae causa Seia do-
mum absentis debitoris signasset, sine autoritate eius,
qui concedendi ius potestateve habuit: iniuriarum
actio intendi potest. h.

k. Myns. cent.
5. obs. 17. Gaill.
l. 2. obs. 100.
Ern. Corlman.
vol. 2. resp. 4.
n. 53.

31. Si quis libello dato vel Principi vel alicui famam
alienam in seclatus fuerit iniuriarum erit agendum Pa-
pianus ait: i. Si quis dicat alteri TUMENTIRIS
tenetur iniuriarum nec per hanc protestationem SAL-
VA REUERENTIA, ut pote facto contrariam liber-
ratur: nisi iniuriis quis laceratus sic dixerit, ad sui ho-
noris defensionem: Quod si verò iniurias propulsare sic
velit dicendo: TU MEMENTIRIS utfur, latro, &que in-
iuriarum tenetur eo quod moderamè inculpatæ tutelæ
honoris excedat, & talia verba magis vindictam redole-
ant quàm defensionem k.

32. Quod

32. Quod si quis testes contra se productos, tanquam testimonij dictionis inidoneos reprobaverit, an ne teneatur injuriarum. admodum salebrofa est quaestio? sed *Johannes Cerasius* enodatissime eam resolvens distinguit, an ne relicens testes sit capitis accusator, an vero ex civili dū taxat causa conventus? Priori casu non eum teneri; cum quovis tandem modo liceat vitam suam redimere. *m.* quod etiam extendit ad eum casum cum de exstimatione agitur vel fama, cujus causam vitae *n.* equipararunt. *n.* Posteriori vero casu injuriarum quem teneri asseverat.

l. in misc. l. 6. §. 24. n. 5.

m. l. 1. ff. de bon. eor. qui mort. sibi consc.

n. l. isti. §. pen. ff. quod met. causa.

33. Et quidem GENERALITER quodcumq; quis fecerit vel dixerit, ut alium infamet, erit actio injuriarum. Hæc a. fere sunt quæ ad infamiam alterius fiunt, ut puta cum quis ad invidiā alicuius veste lugubri utitur, aut si qvalidā, aut si barbā demittat aut capillos summittat: aut si carmen conscribat vel proponat vel cantet quod pudorem alicujus lædat. o.

34. Quo pertinet etiam quod *ICrus Iavonolenus* in *L. 44. ff. h. r.* infert: Si inferiorum dominus adium, superioris vicini fumigandi causa fumum faceret, aut si superior vicinus in inferiores ades, quid aut projecit aut infuderit: negat *Labeo* injuriarum agi posse: quod falsum puto: si scilicet INIURIÆ faciendæ causa quid committitur: quod verum putatur esse, si nullo jure servitutis suffusus hoc fecerit: alias qui jure suo utitur non videtur injuriam facere, p.

o. §. generaliter 27. l. 15. ff. h. r.

p. l. nullus. §. §. ff. de R. J.

35. Ne quis verò temerè cautio est ad hanc actionem procedat. Sic *n.* *ICrus* in *L. 43. ff. h. r.* ait: Qui injuriarum actionem per calumniam instituit extra ordinem damnatur, id est, exilium, aut relegationem aut ordinis amissionem patiatur; Si scilicet quod bene notetur ex *L. 1. §. 3.*

B

ff. ad

ff. ad SCem Tertull: in evidenti calumniâ constitutus fuerit: ac si probabili ratione vel iusto quo piam ductus sit errore, meretur absolutionem.

q. §. in summâ 36. Agitur a. pro iniuriis illatis criminaliter vel
10. Inst. h. t. civiliter q.

1. VVesenb. in π. 37 CIVILITER: cum auctori CRIMINALITER:
ff. ibid. n. 14. cum fisco applicatur pœna. r.

§. per L unic. C. 38. Utraq; vero actio coniungi non potest, sed unâ
quand. civ. act. intentatâ altera pimitur & consumitur §. cum utraq; ad
crim. præj. vindictam tendat. r.

1. 2. Senanti- 39. Sed hic quæro, ane quoq; actio L. Aquiliæ
patius. ff. de col. & actio injuriarum nequeant coniungi vel cumulari?

ben.

Bene hoc fieri posse assero per Ictm. Ulp. qui hoc a his
insignitius indiget in L. sed et si. 5. §. 1. ff. ad L. Aquil.
& idem monstrat hoc duobus exemplis in L. item apud. 15.

u. co. 1. obs. 25. §. si quis. 46 & L. si quis feruum. 2. ff. de injur. hujus
sententie approbatores sunt Mynsingerus. u. Gaillius.

x. 1. obs. 63 x. Udalric. Zasius. y.

n. 9. 40. Idem statuit Mynsingerus. z. de actione revoca-
§. §. fin. mino. toriâ (auffeinen Widerruf) quam CIVILEM esse (de
Inst. de action. quo tamen valde controversantur Dd: sed hanc
2. cent. 2. obs. sententiam fatetur Mynsingerus, dicto loco plurifa-
§. 4. Gaill. 1. 1. riis camerae præjudicijs esse firmatam) & eam con-
obs. 65. jungere actorem posse dicit cum actione injuriarum
civilr: sic ut in libello estimationem injurie unâ cum re-
clamatione sibi applicari petat.

a. l. 7. in pr. C. 41. Quisquis verò acturus injuriarum, certum dicat
§. 4. ff. hic. hic. quid injuriâ factum sit, hoc est, dicat nomen injurie, neque
subalternatione, putâ illud aut illud, sed illam injuriam se
passum. a.

42. Circa hac commodè queri potest: An li-
bello injuriarum, ut admittatur, tempus putâ mensis &
annus, item locus illata injuria, inferi debeat: Et Andr.

Gaill

Caill. b. ex communi & in Camera recepta sententia
anni, mensis (non item diei: cuius omissio non nocet)
& loci illatæ injuriæ insertionem omnino necessariam
esse concludit, tam civili quam criminali actione; nisi
hoc tantum discrimine attento: quod in CRIMINALI,
Omissio temporis & loci vitiet libellum etiam parte nō
opponēte; in CIVILI verò actiōe parte dūtaxat opponēte

b. l. 1. ubi. 644

43. Eo spectat dici certum de injuria: cum qui fa-
mosam actionem intendit, non debeat vagari cum discrimi-
ne aliene existimationis: tum quoq; ut iudex hinc in-
struatur ex injuriæ qualitate, an actionem accommo-
det, an verò detrectet. c.

c. l. 7. in pr. & §.
2. ff. hic.

44. Idcirco iudex solers & discretus, & æquitati
obsecundare sollicitus, cuncta subtiliter dispensans, d
habebit rationem, tam INIURIÆ quæ admissa dici-
tur, quàm PERSONÆ, in quam sit admissa: & sic &
aut permittet aut denegabit actionem. c.

d. per not. text.
in. § 2. vers. sed
quia. 2. Feud. tit
24.
e. per. l. item.
15. §. 44. ff.

45. Nec enim hac actio, sicut & ea de dolo, qui-
busdam personis datur: ut puta liberis, vel libertis, adversus
parentes patronosve: sicut nec Vasellis contra dominos. f. intell. in l. finē
cum sit famosa: Sed nec humili adversus eum qui digni-
tate excellit, debet dari: puta plebeio adversus consularem
recepta autoritatis, vel luxurioso atque prodigo aut alias
vili adversus hominem vitæ emendationis & ita Labeo. Qui d
ergo est? in horum personā dicendum est, in factum, verbis
temperandam actionem dandam. g.

f. zas. in sing.
sortem § liberti
ff. de cond. in
deb.

46. At si qualitas injuriæ id suadet, putā si sit a-
trox, aliud dicendum erit: ut hinc libertus adversus
patronum liberi adversus parentes injuriarum agere
possint; quod non intelligi debet de liberis in sacris pa-
rentum adhuc constitutis. His enim prorsus nec com-
penit injuriarum actio, etiam si atrox fuerit: h. attamen

g. l. non deber.
11. ff. de dolo
malo

h. l. 7. § 2. ff. hic.

ij^s ex divi Trajani constitutione. i. provisum est, quā
pater contra pietatem filium malè afficiens cogitur
emancipare.

l. fin. f. si quis
a par. man.

47. Si domini quoq; nimis truculenter saviant
in servos (quos tamen Germania nostra non ullo unquā
tempore agnovit si Tacito credendum, nisi quod quā-
dam vestigia extant, in HOMINIBUS PROPRIIS quos
vocāt die Leibeigene Leute) bonis conditionibus coguntur
eos ex Divi Antonini rescripto, k. vendere.

l. §. sed hoc. 2.

Inst. de his qui

qui vel al. jur

sunt

l. in process. Hi

stor. c. 1. obs. 3.

n. 28.

48. Quid vero in uxore dicendum erit: *uxor*
pejorē ā marito fustibus aut flagellis excepta, potestne cum
eo injuriarum agere? Et quidem fatente id Jacobo Aire-
ro. l. marito levis quādam coercitio est permissa: ac
si vir intemperijs agitatus propriam uxorem flagellis
aut fustibus ceciderit, sine aliqua causarum, quæ con-
tra uxores ad matrimonij solutionem sufficiat, cogitur
ille pro hujusmodi injuriā ex aliā suā substantiā. u-
xori etiam constante matrimonio tantum dare, quan-
tum tertia pars ante nuptialis facit largitatis. m.

Novell. 117.

c. 14.

48. Præterea ob nimiam mariti in uxorem sa-
viam quidam volunt matrimonium separari: vel uxo-
rem fugere posse, ita ut ā marito extra Domum
alatur. n.

n. Gaill. l. 1. obs.

17.

o. l. divorij. 2.

C. rer. amor.

50. Quod si maritus uxore repetat, cogitur cau-
tionē præstare, se non velle eam ulterius inclementio
tractare, ut refert, *Forster de success. l. 6. c. 3. n. 23. argto.*
L. fin. §. pen. C. de his qui ad Sacr. Eccles. confug.

51. Injuriarum verò actionē uxor contra mari-
tum, intentare non potest: cum constante matrimonio
neutri eorum neq; pœnalis, neque famosa actio com-
petit, sed in factum datur actio. o.

52. De MAGISTRATIBUS quid sit statuen-
dum, est latis lubrica ac pertorta quæstio, anne
inique

inique aliquem incarcerantes vel torquentes, injuriarum conveniri possint? Quod videtur dicendum cum Philippo Hanonio. p. ex L. nec Magistratibus 32. ff. de injur. sed contraria sententia est verior, quam defendit Ampl. Dn. Ernest. Cothman. q. & d. l. 32. dicit eo casu intelligendam, quo Magistratus quasi privatus vel fiducia Magistratus extra judicium injuriam ex privato odio intulit. At ea que jure potestatis a Magistratu sunt, ad injuriarum actionem non pertinent. Nam is qui jure publico utitur non videtur injuria facienda causâ hoc facere. Iuris enim executio non habet injuriam. r.

p. in diss. reg. jur.
11. l. 152.
9. vol. 3. resp.
24.

7. l. injuriarum.
13. § 6. & 1.
ff. hoc lit.

53. Nec tamen omnis panæ sunt exortes: Sed in syndicatum ob illegitime & inique institutum processum conveniuntur. Quinimo si alijs intolerandis oneribus premant subditos suos, possunt subditi officium & auxilium superioris invocare ad reprimendam illorum saviciam. Et si suæ protervitatis pertinaces erunt, jurisdictione, feudo & potestate sua privari & ab ea eximi, POSSUNTIMO IPSI SUBDITI impune discedere, ut à Domino repeti aut revocari non queant. f.

Andr. Geill.
in obs. Pract. l.
26. 17. n.

54. Quod imprimis facere videtur pro illo afflictiſſimo hominum genere, qui nimio servitutis jugo premuntur, adeo ut ipsis non tantum temporis vacet à laboribus vel angarijs & parangarijs (Frondeusian) quò se suosq; alere possint. ut merito ingeminari iam posset quod refert Macrobius. l. i. saturni: c. ii. Gentilijs atq; Ethnicorum tempore nimiam dominorum savitiam in servos vel DIIS exotam fuisse.

in sing. intell.
d. l. si non forte.
u. cent. 5. obs.
3.

55. De quà re graves admodum extant querelæ apud Zasium. t. Myrsing. u. Laill. x. qui plane sunt videndi.

x. l. 1. obs. 17.
& l. 2. de pac. publ. c. 2. &
in tr. de Avreſt.
c. 10. n. 7.

B 3

56. Datur

56. Datur hæc actio non solum ijs qui PER SE sed etiam qui per ALIAS PERSONAS perpeffi sunt injuriam.

a. l. pater 41. ff.
hic.

57. Hinc Pater cuius filio facta est injuria non est impediendus, quo minus duobus judiciis & suam iniuriam persequatur & filii. a.

58. Quod dictum per id exemplum, quod ICRUS Paulus in L. eum qui 18. §. 4 ff. b. t. ad fert optime limitatur. Ut ergo pater suo & filii nomine agat oportet iniurantem injuriam in FILIUM FAMILIAS direxisse, quem scivit esse filium familias.

59. Quo casu, si quis sciens FILIUM FAMILIAM esse, injuria affecit, pater suo & filii nomine agere potest. nam qui scit filium familias: sicut etiam qui scit uxorem esse, ille cuicumq; patri cuicumq; marito, per filium, per uxorem vult facere injuriam. b.

b. l. 18. §. 5. ff.
hic.

60. Hinc Neratius l. i. §. ult ff. hic ait ex unâ injuriâ interdū tribus oriri injuriarū actionem, neq; ullius actionē per aliam consui ut putā uxori meæ, filia familias, injuria facta est: & MIHI (Sc. marito) & PATRI, filia nomine, & IPSI (scil. uxori filia familias) injuriarum actio incipiet competere. Hanc eandem facti speciem tractat clarioribus verbis Imper. Justin. in §. Patitur. 2. Inst. hoc tit. in §. 5. Itaque si.

61. Sponsum quoq; ad injuriarum actionem (inquit ICRUS Ulp. in L. item. 15. §. 24. ff. hic.) ad mittendum, puto: Etenim spectat ad contumeliam eius injuria quæcunque sponsæ eius fiat.

a. l. 2. ff. hic: §.
patitur 2. Inst.
ibid.

62. Quod si viro injuria facta sit, uxor non agit: quia defendi uxores à viris, non viros ab uxore, æquum est. c.

62. Hæc actio Dominis quoq; datur ex injuriâ servis

servis illatâ : si nimirum ad sugillationem vel in contumeliam dominorum servis iniuria fiat. d.

64. Hinc si Vasallo aut subdito iniuria inferatur anne dominus Feudi, vel quis alius superior iniuriarum agere possit, Dd. quarunt? Et quidem argumento §. item si liberum. 48. l. item 15. ff. hic. distinguendum, an iniuria Vasallum vel subditum tantum concernat, an verò ad Domini quoq; contumeliam vel dispendium per consequentiam redundet : puta si subditus in carceres detrudatur vel quâ aliâ iniuria reali afficiatur, per quam Domini jurisdictio interturbatur vel fit, quo minus commodè subditi sui operis uti possit. e.

65. Priori casu Dominus non nisi cum mandato posteriori modo agere etiam absq; mandato potest iniuriarum. f.

66. Heredibus autem nec in heredes datur iniuriarum actio, g. nisi lis contestata fuerit. h. Etenim iniuriarum actio, in bonis nostris non computatur ante litis contestationem. i. Unde nec ad heredes transmitti potest : cum nemo plus iuris ad alium transmittere possit, quàm ipse habeat. k.

67. Quam regulam elegantissime restringit ICtus Ulp. in L. 1. §. 4. & 6. ff. hoc tit. dicens : Et si forte cadaveri defuncti sit iniuria cui heredes bonorūve possessores extitimus, iniuriarum nostro nomine habemus actionē : spectat enim ad existimationē nostrā, si qua ei fiat injuriādemque & si fama eius, cui heredes extitimus, laceffatur. Semper enim heredi interest, defuncti existimationem purgari.

68. Agere quis (ait ICtus Ulp. in L. non solum 1). §. 2. ff. hic.) iniuriarum & PERSE & PERALLUM potest, ut puta procuratorem, tutores ceterosq; qui pro aliis solent intervenire. 69.

d. l. item 15. ff. §. 33. ad fin. ff. hic.

e. Velemb. in w. ff. hic. n. 6. f. Gaill. l. 1. obs. 125 per text. in L. qui vim facit ff. de vi & vi arm. g. §. 1. iust. de perpet. & tēp. act. h. l. iniuriarum. i. 3. in pr. ff. hic. i. l. 28. ff. hic. k. l. 20. ff. de A. R. D. & l. 120. ff. de R. l.

¶ *Presumb. in*
§. de his qui
not. in fam. n. 9.
Andr. Guill. in
obs. Pr. l. 2 obs.
102. & 103.
in in L. fin. C.
de injur.

69. Quod verum est in actione injuriarum CIVILITER instituta quâ rei per procuratores in judicio comparere possunt gratia evitandi infamiam quæ quot aliis modis declinetur notant Dd. l.

70. At in criminali injuriarum actione non cuius injuriarum convento integrum est p procuratorem comparere, sed tantum illustribus personis, quibus hoc Divus Zeno m. singulariter indulgit.

71. Iam de ratione tollendæ injuriarum actionis in trans cursu quid tradendum erit.

72. Et quidem injuriarum actio tollitur vel TACITE vel EXPRESSE.

73. TACITE per dissimulationem. Si *Quis enim* (inquit Ictus Ulp in L. non solum ii. §. i. ff. hic.) *injuriam dereliquerit, hoc est statim PASSUS* (sc. injuriã in ipso momento) ad animum suum nō revocaverit, postea ex penitentia remissam injuriam non poterit recolare.

74. Illius rei addit Ictus hanc rationem *Quia* injuriarum actio ex bono & equo est: quapropter aequitas actionis omnem motum ejus abolere videtur, ubicunque contra equum quis venit.

75. Ad animum revocare dicitur cum quis ea signa prodat, quæ magis patientiam & contemptum quàm injuriæ impatientiam vel dolorem arguunt: Quod nostræ Germani vernaculo idiotismo sic efferunt: *Die Schmach sich nicht zu Herzen nehmen oder zu Kopffe ziehen.*

76. Qui modus injuriarum abolitionis est maxime dignus Christianis: si quidem in proprijs injurijs (ut ait Chrysostomus) patientem esse laudabile est: injurias autem Dei dissimulare impium est.

77. Et sane assiduo memoratu quid dignum hac de re profert Tertullianus, dicens: *Satis idoneus patientie*

entia sequēter DEUS. Si iniuriam deposuerit peres eum; alior est, si damnum, restitutor est: si dolorem Medicus, si mortem, resuscitator est.

78. Unde Thrasibulus Atheniensibus ex summis olim dissidijs reconciliatis tulit Legem ἀμνηστία. Ne retro iniuriam vel uno verbo meminisse impune liceret.

79. Illa verò signa quibus videtur quis remittere iniuriam, sunt familiaris salutatio, colloquium, manuum conjunctio, appotatio, nisi hæc jure aulico (auff Hoffrecht) illa citra præjudicium injuriæ fiant: quando statim ad animum revocata est injuria.

80. EXPRESSE tolluntur iniuriæ, & si pactum de iniuria intercessit, & si transactum, & si iusiurandum ex-
actum erit. o. o. per d. l. i. §. 2
vers. proinde.

81. At pactum illud oportet esse gratuitum. Si quis enim quantocumque pretio sit depectus, infamia notatur. p. ff. hic.
p. ex l. Athletas
4. §. ult. & l.

82. Cuius rei hæc dari potest ratio: quod pretium datum de malâ conscientia reddat suspectum paciscentem. q. cum nemo in iure nostro tam resupinus aut profusus habeatur, ut facile suas pecunias iactet & indebitas expēdat. r. 6. §. 3. ff. de his
qui not. infā.
9. l. non damna
caus. infam. irog
r. l. 25. ff. de pro
bat.

83. Circa hunc modum iniuriarum abolitionis benè notetur: Si quis expresse per pactum vel trans actionem remiserit iniurias, eo ipso non statim censetur actiones ad damna, interesse & expensas competentes simul remisisse: nisi hoc nominatim sit in trans actionis instrumento provisum.

84. His modis addunt adhuc duos, quibus tollantur iniuriæ: nimirum per mortem illius qui passus est iniuriam, ante litis contestationem obcuntis f. f. argumento 1.
13. in pr. ff.
hic

85. Alter modus (qui notatur in L. Si convicij. C. de iniur.) est e Annui spaciū decursus. Si enim in-
C
teger

reger annus à tempore illatæ iniuriæ effluxerit, nec intra eum intentata fuerit INIURIARUM ACTIO non tenebit. At cum semel intra annum instituta fuit, durat & plarūq; per litis contestationem: in *Camerá* verò per solam citationem & eiusdem reproductionem perpetuatur.

86. Quem tamen annū *non Continuum sed utilem* esse censent, hoc est non currere *ignoranti* à tempore illatæ iniuriæ, de momento ad momentum, sed scienti ab eo tempore quo quispiam rescivit se iniuria affectū esse *z.*

r.
Gaill. in obs. pr.
l. 2. obs. 105.

u.
Myns. cens. obs.
84. & Gaill. l.
2. obs. 104.

87. A dicta L. si non convitii *s.* excludunt Dd. actionem INIURIÆ SCRIPTÆ: item eam, quæ ex L. Corneliâ descendit. Ultramq; dicunt non finiri (spacio unius anni sed etiā post annū intentari posse. *u.*

88. Pana injuriarum ex L. 12. tabb. propter membrum ruptum, talio: propter os fractum numaria pana constituta erat. *x.*

x.
Agell. l. 20. c. 1.
& §. pana. Inst.
hic.

y.
d. §. pana 8. Inst.
hic. vers. Nam
secundum.

89. Sed Prætores post modum extra ordinem panā edixerunt & in CIVILITER & in CRIMINALITER instituta injuriarum actione.

90. In civili, pana irrogatur ex illius, qui passus est injuriam, æstimatione, quæ crescit & minuitur, secundū ejusdē gradum dignitatis vitæque honestatē. *y.*

91. Et solet ex recepto judiciorum stylo iudex æstimationem injuriam passi taxare & moderari: & postea actori per sententiam deferre iuramentum: quo præstito iudex non potest minoris reum condemnare ne periurium actoris per id detegatur.

92. In criminali actione idem idem EXTRA ORDINEM (ut hoc refert Ictus Hermogenianus in L. fin. ff. de ini.) ex causâ & personâ statui solet. Et servi quidem flagellis cæsi dominis restituuntur: liberi verò humilioris quidē loci, ceteri verò vel exilio temporali, vel

vel interdictione certa rei coercetur. Illa v. p̄na extra
ordinaria (ut hoc testatur Wetsemb. z) quandoq; ad
mortem extendi potest.

93. De iure Lubecensi l. 4. tit. 4. art. 16. iniurians *z. in π. ff. de pro-
curator.*
pro quolibet verbo, infamiā importante, in 2 loachimicos, & PRÆTERPROPTER ad palinodiam condemnatur; pro iis a. verbis, quæ quidem famam non laedunt, sed bonis moribus ad versantur, 12. solidorum p̄na est constituta. De iure Saxonico per text. Landrecht lib. 2. art. 16. & art. 46 l. 3. injuria afficiens VIRUM e iam nobilem 30. grossorum: MULIEREM injurians 5. grossorum p̄na afficitur: quod tamen p̄ novas Elect. const. p. 4. const. 43. est abrogatum & p̄na arbitraria constituta.

94. Ob scriptam injuriam vel famosum libellum seu cum nomine seu sine nomine editum si quis condemnatus sit, INTESTABILIS ex Lege 12. tabl. esse jubetur. a.

95. Eadem p̄na ex SCTo tenetur etiam is, qui *an- a. l. Lex. 5. §. 9.
ff. hic.
b. d. l. Lex. 5. §.
pen. ff. hic.*
yegip̄nam (h. e. inscriptiones) aliud ve quid sine scriptura in notam aliquorum produxerit, item, qui emendandum vendendumve curaverit. b.

96. Quo pertinent vecordes illi creditores, qui morosos debitores suos ex pacto & conventionē famosis scriptis vel picturis publicitus affixis, traducunt. c.

97. Verum ex nova *Constit Imp. L. unica. de famos.*
Gaill. l. 2. obs. 10.
libel. p̄na talionis sancita est in famolorum libellorum autores, imo quoq; in eorum repertoires, qui famosos libellos statim non corrumpunt, sed vim illorū manifestant.

98. Quod eo casu intelligi volunt, si tale quod crimen in famoso libello, quod capitis p̄nā inferat, alicui impingatur.

Quam.

99. Quam moderationem d. L. unic. *Confl. crim.*
Carol. 5. in art. 110. adhibendam esse suadet.

100. Præterea bene firmari potest hic sensus ar-
gumento illius, quod *Imperat. Leo in Novell. confl. 77.*
in fin. de FALSARIIS sic edicit:

Sancimus igitur, ut si istiusmodi quedam falsarius conscripserit, ex quibus
is, adversus quem falsum scriptum concinnatum est, mortis pena subicien-
dus sit: ipse falsarius penæ, quæ in aliū machinari cogitavit, traditus decolletur

Auctuaria.

1. Iudex anne potest vindicare injuriam sibi ipsi
illatam? D.

2. Ij qui habent merum Imperium vel jus gladij
(*Das Halsgericht*) non amittunt id propter diu inter-
missum illius usum, si se fortè non obtulit occasio pu-
niendi sceleratos: sed antiquas furcas restaurare & lo-
co collapsas novas erigere possunt.

3. Matrimonium ut sit legitimum, parentum con-
sensus de jure divino, Canonico & civili necessario re-
quiritur: si secus sit, initum quidem conjugium non
rescinditur, injustæ tamè erunt nuptiæ, injusta uxor, in-
iusti liberi: & parentes coeuntes exheredare possunt.

4. Testator remittere quidem potest Inventarii
confectionem tutori: sed si malè administravit tutelam
nihilominus damnari potest.

5. Si pro salute totius viciniae, ne ignis latius ser-
pat, domus vicini obruitur, vicini ad illius restauratio-
nem in commune contribuere debent.

DEJ dōg.

99. Quam moderationem d. L. unic. *Consl. crim.*
Carol. 5. in art. 110. adhibendam esse suadet.

100. Præterea bene firmari potest hic sensus ar-
gumento illius, quod *Imperat. Leo in Novell. consl. 77.*
in fin. de FALSARIIS sic edicit:

*Sancimus igitur, ut si istiusmodi quedam falsarius conscripserit, ex quibus
is, adversus quem falsum scriptum concinnatum est, mortis poena subijcienda
sit: ipse falsarius poenæ, quæ in aliū machinari cogitavit, traditus decollatus*

Auctuaria.

1. Iudex anne potest vindicare injuriam sibi ipsi
illatam? D.

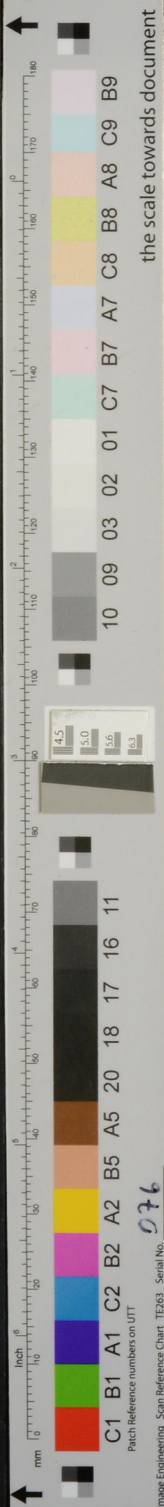
2. Ij qui habent merum Imperium vel jus gladij
(Das Halsgericht) non amittunt id propter diu inter-
missum illius usum, si se fortè non obtulit occasio pu-
niendi sceleratos: sed antiquas furcas restaurare & lo-
co collapsas novas erigere possunt.

3. Matrimonium ut sit legitimum, parentum con-
sensus de jure divino, Canonico & civili necessario re-
quiritur: si secus sit, initum quidem conjugium non
rescinditur, injustæ tamè erunt nuptiæ, injusta uxor, in-
iusti liberi: & parentes coeuntes exheredare possunt.

4. Testator remittere quidem potest Inventarii
confectionem tutori: sed si malè administravit tutelam
nihilominus damnari potest.

5. Si pro salute totius viciniæ, ne ignis latius ser-
pat, domus vicini obruitur, vicini ad illius restauratio-
nem in commune contribuere debent.

Off. d. 10. 11.



the scale towards document

certa rei coercetur. Illa v. pana extra
hoc testatur Welsch. 2) quandoq; ad
li potest.

re Lubecensi l. 4. tit. 4. art. 16. iniurias 2. in π. ff. de pro-
curator.

TERPROPTER ad palinodiam con-
tis a. verbis, quæ quidem famam non
his moribus ad versantur, 12. solidorum
itura. De iure Saxonico per text. Land-
16. & art. 46 l. 3. injuria afficiens VIRUM
30. grossorum : MULIEREM inju-
um pana afficitur: quod tamen p. novas
4. const. 43. est abrogatum & pana
tituta.

criptam injuriam vel famosum libellum
e seu sine nomine editum si quis condē-
TABILIS ex Lege 12. tabl. esse jubetur. a.
n pana ex SCto tenetur etiam is, qui In-
inscriptiones) aliudve quid sine scriptura
rum produxerit, item, qui emendum ven-
averit. b.

pertineat vecordes illi creditores, qui
ores suos ex pacto & conventionem famo-
picturis publicitus affixis, raducunt. c.
ex nova Constit. Imp. L. unica de famos.
alionis sancita est in famolorum libel-
imo quoq; in eorum repertoires, qui
os statim non corrumpunt, sed vim illorū

eo casu intelligi volunt, si tale quod cri-
libello, quod capitis panā inferat, alicui

Quam

a. l. Lex. 5. §. 9.
ff. hic.
b. d. l. Lex. 5. §.
pen. ff. hic.

Gail. l. obs. 10.